

АЛЕКСАНДАР МИЛЕТИЋ:

СОЦИЈАЛИСТИЧКА ОМЛАДИНА И РАДНИЧКИ ПОЛИТИЧКИ ПОКРЕТ У ПЕРИОДУ 1905—1914. (МЕЂУНАРОДНА ДИМЕНЗИЈА)

И за радничку класу и за њен политички покрет, па тиме и за радничку и социјалистичку омладину Руска револуција из 1905. године.¹ имала је изузетан значај. Она је, после Париске комуне, први пут озбиљније поново антуелизовала најсигурнији и најбржи, и ако најтежи пут у борби радничке класе против буржоазије: оружани обрачун и непомирљиву политичку акцију, па самим тим и непомирљиву класну борбу.²

Нако су се у појачаним класним супротностима и у појачаној експлоатацији радника парламентарне акције реформиста и опортуниста показале неефикасне, нове револуционарне идеје и нови револуционарни програми класне борбе против буржоазије добијали су постепено све више присталица. То је нарочито било приметно код левих снага у радничкој класи, код левих радничких партија, и код социјалистичке омладине, којој је то, и због специфичних могућности у класној борби, увек више одговарало, јер је једино ту стварно и практично могла да да свој конкретни допринос у борби против буржоазије.

Ма да је била поражена, Руска револуција из 1905. године, унела је, наравно из различитих разлога, велики немир и у буржоазију и у радничку класу. Тај немир ће од тада постати стални садржај и свеукупног капиталистичког друштвеног живота, и саме класне борбе радничке класе. Буржоазија је била узнемирена сазнањем да и најсвирепији терор не може спречити револуционарне побуне и револуционарне акције пролетаријата. А радничка класа је била узнемирена тиме што је осећала да је клица пролетерске револуције до те мере ојачала, да је коначни обрачун са буржоазијом постао више него изванредан. И једни и други схватили су да помирења нема и да се у борби која предстоји мора ићи на све или ништа.

Иако је дати тренутак и капиталистичког развитка и развитка класне борбе пролетаријата нудио шансу за веће успехе и за веће победе радника над послодавцима и буржоазијом, ипак до њих није дошло, јер су се у овом времену и радничка класа и социјалистичка омладина налазили углавном у фази свог идејног, политичког и револуционарног сазревања, а такође и у фази организационог прилагођавања новим условима које је наметала империјалистичка експанзија капитализма. Они су, уствари, морали да превазиђу себе и да се и добровољно спремни боре за своје класне историјске интересе, јер су их на то принуђавали најновији све тежи услови рада и све тежи услови живота радника. Нарочито су све већа експлоатација радника и све

већи терор над радницима, изнуђивали вишу фазу класног освешћења. Све чешћи, све бројнији штрајкови радника и све чешће претварање економске борбе радника у политичку, а нарочито све чешћи политички генерални штрајкови радника и политичке демонстрације радника, показивали су да је револуционарна борбена тактика класне борбе пролетаријата против буржоазије, у све већој мери, и поред снажне активности свих врста класног непријатеља и свих врста реформиста и опортуниста из сопствених редова, ипак постајала све озбиљнија стварност.

Историјски гледано, овај период је био време диференцијација и поларизација снага и у радничком политичком покрету и у политичком покрету радничке и социјалистичке омладине, и то, или према парламентарној тактици класне борбе пролетаријата, или према револуционарној борбеној тактици: у револуционарне, односно у опортунистичке снаге. Револуционари су настојали да у политички покрет радничке класе уграде своје револуционарне погледе на класну борбу против буржоазије: од политичког штрајка до оружане револуције и диктатуре пролетаријата, а опортунисти и реформисти су чинили све што је у њиховој моћи било да покажу како се класни и историјски интереси радника могу остваривати и преко буржоаских закона и буржоаских законских реформи у оквиру буржоаске демократије. А не ретко ова се борба унутар радничког покрета сводила и на борбу за власт истакнутих појединаца, којима су припадност једној или другој страни и руководећа позиција обезбеђивали и бољи живот и већи ауторитет у покрету.³

Да би се прилагодило новим и друштвеним условима и условима класне борбе које су донели империјалистичка експанзија капитализма и појачана експлоатација радничке класе, било је неопходно да се са политичким организацијама изађе из затворених кадровских оквира и пређе у масовније партије и класне организације радника, у нову организациону структуру и на нову тактичку оријентацију, помоћу којих би се створиле и многобројније и идејно зрелије радничке организације и класно свеснији, а ипак друштвено шири раднички политички покрет, који би обезбеђивао да се класна борба против буржоазије води не само на класном већ и на ширем опшtedруштвеном антибуржоаском фронту, са широм и идејном и организационом и програмском акционом платформом.

Као нова афирмација револуционарне борбене тактике класне борбе пролетаријата против буржоазије, Руска револуција из 1905. године је уствари означила крај релативно мирног одвијања класне борбе између пролетаријата и буржоазије и почетак новог револуционарног таласа који се никада више неће моћи зауставити. То је истовремено био и почетак краја апсолутне доминације реформиста и опортуниста и у политичком покрету радничке класе и у класној борби пролетаријата, али и почетак новог револуционарног радничког покрета и почетак новог револуционарног пута радничке класе који ће пролетаријат довести, у неким земљама, и до коначне победе над буржоазијом.

Капитализам је у овом времену у развијенијим земљама већ био достигао високи степен своје империјалистичке фазе. Монополи су се све чешће јављали и као полазна и као завршна институција у свим областима привредног развитка. Капиталистичким друштвеним процесом рада загоспорадили су финансијски капитал и финансијска буржоазија. Тежње са профитима замениле су тежње за екстра профи-

тима. Картели и трустови појачали су експлоатацију радничке класе у свим областима рада увођењем најмодернијих средстава за производњу, и њима, адекватну организацију рада и адекватне облике експлоатације радника.

Тешки услови рада радника и тешки услови живота радника, и поред значајнијег развитка капиталистичких производних снага и капитализма уопште, нису се, у целини гледано, приметно побољшали. До-ненле се само побољшао положај индустријских радника, који су у појачаној индустријској производњи мало боље пролазили. Да је то тако и у којој мери је то тако показала је и прва економска криза у периоду империјализма (1900-1903).⁴ Тешки услови рада, скупота, мале зараде и велика незапосленост, и притисци послодаваца и буржоазије на раднике да што више раде, директно су доводили и до све већег заостравања и класних супротности и класних интереса, а тиме и до све већег заостравања класне борбе, до појаве све већег броја масовнијих штрајкова радника и до прерастања економске у политичку борбу.

У условима који су захтевали појачану класну борбу, парламентарни облици ове борбе све мање су имали и оправдања и смисла. Све агресивнији класни непријатељ у све већој мери је одузимао радницима и оно мало права која су у претходном периоду са тешком муком и упорном класном борбом били извојевали.

Иако је била угушена, Руска револуција из 1905. године је ипак веома значајно утицала и на буржоазију и на радничку класу да схвате да им и поред заједничке судбине у капиталистичком процесу рада предстоји дуга борба за опстанак и то на нивоу класних позиција, што се тиче буржоазије: на нивоу позиције класе на власти, а што се тиче радничке класе: на нивоу позиције у којој се бори за уништење и капиталистичког друштвеног поретка и капиталистичке организације друштвеног рада и саме буржоазије. Буржоазија је била угрожена тиме што је радничка класа морала да се бори против интереса својих послодаваца, јер јој је то био једини спас и за опстанак и за нормалан људски живот. Борба против политичког покрета радничке класе била је њен кључни смисао борбе за одржање свог класног друштвеног поретка, јер је само политички неорганизован и недовољно класно свестан радника за њу био добар радник. А радничка класа је била баш од саме буржоазије принуђавана да учини све како би доминантну позицију свог класног непријатеља пољуљала и оне који је експлоатишу са нормила даљег друштвеног развитка оборила. Она је због тога морала и у сопственим редовима да превазиђе све унутрашње идејне и политичке сукобе како би у односу на класног непријатеља била јача и више у могућности да води успешнију класну борбу. Она је морала да се ослободи и од баласта којег су представљали сви њени опортунисти и реформисти, који више нису могли да опстану у њеном револуционарном покрету, јер су његову борбену оштрицу и расплињавали и уништавали.

Снажни генерални штрајкови у Белгији, Шведској и Италији, све масовнији штрајкови у Русији, нарочито после пораза царизма у руско-јапанском рату, а такође и генерални штрајк радника Белгије, којим су хтели да изборе опште право гласа, поставили су нове задатке и пред Амстердамским конгресом Друге интернационале (14-20. августа 1904. године), који су произлазили из нових услова класне борбе, и које су проузроковале нове промене и у капитализму и у класној бор-

би.⁵ После Руске револуције из 1905. године, те исте проблеме и те исте задатке, само још више продубљене, и још више ургентне, морао је да решава и Штутгардски конгрес Друге интернационале (1907.).⁶

Под утицајем Руске револуције из 1905. године поново су отворена и идејна и теоријска неслагања и расправе о томе који је пут класне борбе: револуционарни или парламентарни, за радничку класу у датом времену најповољнији. Док је само избијање револуције и учешће радничке класе у њој ојачало револуционарну струју у радничком покрету, пораз револуције је охрабрио и осилио све оне који су били против револуционарне акције у класној борби пролетаријата против буржоазије. И ако су у овим дискусијама поново победили опортунисти и реформисти, у радничком политичком покрету су, и у националним оквирима и на међународном плану, ипак и званично створене три струје десница, центристи и левица. И мада то није било много, ипак је значило корак напред у правцу јачања револуционарних снага у радничкој класи и у правцу приближавања коначног обрачуна радника са буржоазијом. Од тада леве снаге у радничком политичком покрету све брже и све више јачају и све су одлучнији фактор и у економским и у политичким акцијама радника. Док су десне снаге, а са њима врло често и центристи, и даље остајали на позицијама парламентарне борбе за интересе радничке класе и на парламентарним облицима класне борбе, леве снаге у радничким партијама, а такође и у самој Другој интернационали биле су и за револуционарну акцију и за парламентарну активност, и везивале су избор једног или другог, или оба, пре свега за објективне услове конкретне класне борбе и за идејну и класну зрелост и организациону спремност субјективних снага у сваком посебном радничком покрету, али и у самој Другој интернационали.

Поновна афирмација револуционарно борбене тактике класне борбе пролетаријата омогућила је да присталице овог пута класне борбе против буржоазије поново почну да јачају и то и у националном и у међународном радничком покрету, а такође и у омладинском радничком и социјалистичком покрету, и то нарочито код њих, јер је социјалистичка омладина већ имала све ове принципе непомирљиве револуционарне класне борбе уграђене у своју политичку платформу. Руска револуција из 1905. године је, уствари, сама створила још повољније услове и да социјалистичка омладина своје програмске принципе још више револуционарно детерминише и продуби. Захваљујући овој револуцији, социјална демократија је почела да се обогаћује и новим револуционарним облицима класне борбе.

Конкретна класна борба је све чешће и све озбиљније показивала да је заиста дошао тренутак, и у борби против буржоазије и у развоју политичког покрета радничке класе, када се у обрачуна са буржоазијом мора кренути и бескомпромисним акцијама и бескомпромисним средствима: и генералним политичким штрајковима и револуционарним обрачунима. Оружана револуција и диктатура пролетаријата, који су у то време били јасно унети само у програм Руске социјалдемократске радничке партије, убрзо су ушли и у програме свих левих снага и у националним и у међународном радничком покрету.⁷

Конкретна класна борба је и што се тиче Савеза радничке социјалистичке омладине, све више отварала простор у класној борби и за њихов конкретни револуционарни рад. Уз борбу против милитаризма и рата, и уз јачање револуционарне оријентације у класној борби

пролетаријата развијала се и борба за побољшање услова рада и услова живота и радничке омладине, и то кроз самосталне и независне сопствене политичке организације и самосталне политичке и револуционарне акције. Тако је социјалистична омладина постепено постајала сзе чвршћи ослонац и левим снагама у радничком политичком покрету у револуционарној борбеној тактици класне борбе против буржоазије у свеукупном човековом друштвеном прогресу којег је предводила радничка класа.

Са револуционарном борбеном тактиком и са плановима за бескомпромисне обрачунае и за увођење диктатуре пролетаријата левица радничке класе је у своје редове привукла не само најнапредније младе људе из радничке класе, већ и све друге напредне људе, који су били спремни да следе историјску улогу и историјску мисију радничке класе.

Руска револуција из 1905. године је створила повољне услове да и сама Друга интернационала постигне боље и трајније резултате на међународном плану класне борбе пролетаријата. С обзиром на све немирније стање и у самом капиталистичком развитку, и с обзиром на нове револуционарне потребе радничке класе, и сам Штутгардски конгрес Друге интернационале (18-24. август 1907. године), који је био њен први конгрес после Руске револуције из 1905. године, морао је да се одреди према свим кључним проблемима класне борбе и према конкретном тренутку у капиталистичком развитку и да за њихове проблеме и решења тих проблема да одговарајуће предлоге. Он је такође морао да изради и нову стратегију и нову тактику и за националне радничке партије и за међународни раднички покрет у целини, и да с обзиром на потребе класне борбе отвори нови простор и за револуционарну активност младе генерације радничке класе.

Штутгардски конгрес Друге интернационале створио је повољне услове и могућности да се реализује и стара идеја социјалистичке омладине о стварању Социјалистичке омладинске интернационале.⁸ Сада је иницијатива Федерације радничке омладине јужне Немачке за остварење исте идеје добила реалне шансе. Они су предложили да се по угледу на Другу интернационалу створи и један међународни центар омладинског социјалистичког покрета. Задатак тог центра би био да успостави и одржава везе и сарадњу између појединих националних Савеза социјалистичке омладине, да изради заједничку политичку и програмску платформу и да у свему координира рад свих националних Савеза социјалистичке омладине.

Велику помоћ у формирању Социјалистичке омладинске интернационале, нарочито је значила револуционарна и антимилитаристичка оријентација Штутгардског конгреса Друге интернационале, што је за социјалистичку омладину, још од првих „Младих гарда“, било, уз настојање да имају самосталне независне сопствене политичке организације, кључни садржај њиховог постојања.⁹ Сама класна борба је својим нужностима захтевала да се младо поколење радничке класе активно укључи у класну борбу против буржоазије и да се са Савезима социјалистичке омладине рачуна као са новом додатном унутрашњом снагом радничке класе. Да се на социјалистичку омладину, као борца против буржоазије обрати већа пажња и од стране Друге интернационале, и од стране националних радничких политичких партија утицао је и већ до тада постигнути спектакуларни успех Савеза социјалистичке ом-

ладине у спречавању коришћења војске за угушивање радничких побуна и штрајкова.

Одајући Савезима социјалистичке омладине посебно признање за веома успешну антимилитаристичку борбу¹⁰ и захтевајући чак и у самој резолуцији конгреса „Милитаризам и међународни конфликти“, да се младој генерацији радничке класе посвети већа пажња,¹¹ Штутгартски конгрес Друге интернационале је уствари подржао иницијативу социјалистичке омладине да се образује Социјалистичка омладинска интернационала, и ако је таква подршка, бар што се опортуниста и реформиста тиче, била изнуђена.¹² Све присталице парламентарне тактике класне борбе против буржоазије, већ су биле заплашене брзим и ефикасним самосталним политичким и револуционарним успесима Савеза социјалистичке омладине, и њиховим антимилитаристичким и револуционарним акцијама. Њихове су идеје биле да се омладини не дозволе самосталне политичке организације и неконтролисан самостални политички и револуционарни рад. Они су уствари хтели да се настави само брига о поколењу радничке класе али независно од младих радника.¹³

Позитивно искуство Савеза радничке и социјалистичке омладине, још од активности холандских и белгијских „Младих гарда“, обезбедило је Савезима социјалистичке омладине апсолутну подршку од свих левих снага радничког политичког покрета, а нарочито од њихових трибуна. Веома висок углед Савеза социјалистичке омладине и у политичким и у струковним организацијама радничке класе, којег су нарочито са борбом против милитаризма стекли, био је пресудни аргумент који је принудио и све десне и центрумашке снаге у социјал-демократским партијама и у вођству Друге интернационале да подрже стварање и омладинског социјалистичког међународног центра: Социјалистичке омладинске интернационале.

Класна борба је показала да је баш млада генерација радничке класе једина у стању да радничкој класи повећа шансе за победу над буржоазијом, с обзиром да је као поколење радничке класе највише и заинтересована за пун успех класне борбе пролетаријата. Неутрализација војске у угушивању радничких штрајкова и побуна и разарање и поткопавање те највеће буржоаске тврђаве, и то и споља и изнутра, били су аргумент пред којим су се морали предати и највећи поборници парламентарне тактике класне борбе пролетаријата.

Сама класна борба пролетаријата против буржоазије, а такође и учешће радничке и социјалистичке омладине у њој, и то пре свега кроз самосталне и независне сопствене политичке организације, показали су и радницима и социјалистичкој омладини да су удружени далекно више снажни и да су уопште далекно више јачи него што су то знали и него што су то до појаве политичких организација младе генерације радничке класе у класној борби против буржоазије и могли да буду, и да ће ако буду умели своју снагу како треба да искористе, удружени, далекно пре, далекно брже победити свог заједничког класног непријатеља, него што су то предпостављали.¹⁴

Савези радничке и социјалистичке омладине, и социјалистичка омладина у целини, више нису били само младо поколење своје класе о којем се требало бринути. Показало се да та млада генерација може и сама о себи да се веома успешно брине, и да уз то може веома успешно чак и да учествује и у класној борби, и то и као равноправни

саборац, и тамо где су и најхрабрији борци радничке класе посустали.

Радничка и социјалистичка омладина и њихове самосталне и независне политичке организације, постале су у тој мери значајне и за раднички политички покрет и за саму класну борбу против буржоазије, да су са њима почели веома озбиљно да рачунају све струје и све политичке франције и у националним социјалдемократским партијама и у Другој интернационали.

У складу са постигнутим договором највећих националних Савеза радничке и социјалистичке омладине, међу којима су видно место имале омладинске социјалистичке организације Белгије, Холандије, Немачке, Италије, Аустрије и Шведске, најпре је образован (средином 1907. године) Привремени међународни биро пролетерског омладинског покрета. Овај биро је добио задатак да припреми одржавање Прве међународне конференције Савеза социјалистичке омладине. На овој конференцији би се установила Социјалистичка омладинска интернационала и политичка и програмска платформа за заједнички рад и заједничко и јединствено учешће радничког покрета у целини у класној борби против буржоазије и кроз свој сопствени и кроз раднички политички покрет, и то под окриљем сопствене интернационале.

У припремама Прве међународне конференције Савеза социјалистичке омладине и у припремама за стварање Социјалистичке омладинске интернационале, активно су, поред представника Савеза социјалистичке омладине, учествовали и најистакнутије вође левих снага међународног радничког покрета: Карл Либкнехт, Роза Луксембург, Владимир Илич Лењин, Клара Цеткин и др., који су хтели да помогну младим социјалистима да не потпадну под утицаје реформиста и опортуниста.¹⁵ Бојећи се да политичка нереволуционарност социјалне демократије не захвати и младе социјалисте ови људи су чинили све што је у њиховој моћи било, да млада генерација радничке класе остане на свом сопственом револуционарном путу у класној борби против буржоазије и то нао саставни део најреволуционарнијих снага радничке класе. И зато што су били у стању да у потпуности разумеју и своје време и класну борбу против буржоазије они су видели и нову снагу радничке класе коју је представљала њена сопствена млада генерација и посебно место и простор у класној борби за ту нову снагу радничке класе. Зато су управо и сматрали да Савези социјалистичке омладине треба да остану на сопственој идејној и програмској платформи коју су већ били за себе сами изградили. А то значи да су за самосталност и независност политичког и револуционарног рада Савеза социјалистичке омладине били не само зато што су се оваквог рада плашили реформисти и опортунисти, већ зато што такав револуционарни рад социјалистичкој омладини у савременим условима класне борбе највише и одговара, што је то једини њихов прави револуционарни пут.¹⁶

У Привремени биро који је имао да припреми установљење Социјалистичке омладинске интернационале ушли су поред других и Карл Либкнехт, Лудвиг Франк и Анри де Ман. После консултација са вођством Друге интернационале, а пре свега са његовом левицом, и после дискусије на сопственим састанцима, Привремени биро је одлучио да се Прва међународна конференција Савеза социјалистичке омладине одржи одмах после завршетка Штутгартског конгреса Друге интернационале.

Прва међународна конференција Савеза радничке и социјалистичке омладине одржана је од 24. до 26. августа 1907. године.¹⁷ Завршни дан конгреса Друге интернационале био је први дан Прве међународне конференције Савеза радничке и социјалистичке омладине.¹⁸ У раду конференције учествовали су делегати из свих великих националних Савеза социјалистичке омладине. Неки делегати су специјално дошли на ову конференцију, али већина њих је дошла директно са Штутгартског конгреса Друге интернационале на којем су такође били делегати. У раду ове конференције је, као и у њеној припреми, учествовао и један број представника из вођства Друге интернационале. Међу њима су били и скоро сви они са леве стране који су идеју о стварању Социјалистичке омладинске интернационале подржали још од њеног настанка: Карл Либкнехт, Владимир Илич Лењин, Роза Луксембург, Клара Цеткин, Инес Роланд Холц и други. Њихова помоћ је била у давању теза за кључна питања програмске и политичке платформе будуће Социјалистичке омладинске интернационале: Тезе о економској заштити дала је Клара Цеткин, Тезе о васпитном раду и самом васпитању радничке омладине дала је Инес Роланд Холц, Тезе о антимилитаризму дао је Карл Либкнехт, Тезе о револуционарној оријентацији дао је Владимир Илич Лењин, а Тезе о самосталном независном и политичком и револуционарном раду Социјалистичке омладинске интернационале и Савеза радничке социјалистичке омладине дала је Роза Луксембург.¹⁹

Прва међународна конференција Савеза социјалистичке омладине донела је одлуку о формирању Међународног Савеза социјалистичких омладинских организација који се популарно звао Социјалистичка омладинска интернационала, или, скраћено СОЈ. Затим су на њој утврђени критерији и идејне основе за међународно уједињење националних Савеза социјалистичке омладине и усвојена и њена политичка и програмска платформа. Занључено је да се посебни програм за рад СОЈ и Савеза социјалистичке омладине донесе касније, после нових систематичнијих припрема. За политичку платформу усвојене су тезе које су изложили Либкнехт и сарадници са леве стране. Конференција се нарочито озбиљно бавила питањем самосталног и независног политичког и револуционарног рада Савеза социјалистичке омладине и омладинског социјалистичког покрета у целини. Ово је истакнуто као кључно принципијелно питање покрета и као основни услов за постојање омладинског социјалистичког покрета.

Чињеница да су организације социјалистичке омладине добиле свој међународни центар била је не само сатисфакција за ранију револуционарну активност политичких организација социјалистичке омладине, већ и веома значајан подстрек за будући политички револуционарни рад младе генерације радничке класе. Добијена је могућност да се избегне непријатна контрола и доминација од стране старијих другова и на међународном плану, што је такође повећало могућности за самосталан и независан политички рад и Савеза социјалистичке омладине у националним оквирима класне борбе против домаћих буржоазија.²⁰

Велики значај и за раднички политички покрет у целини и за Другу интернационалу, а наравно за социјалистичку омладину имало је то што са њеном слепом подршком више није могла да рачуна ни једна фракција у политичком покрету радничке класе, па чак ни леве снаге радничке класе. Да би добила подршку Савеза социјалистичке омладине и социјалистичке омладине у целини, и левица радничке кла-

се је морала да и на делу покаже да је такве помоћи достојна, тј. да остварује заједничке револуционарне принципе и програме који нај-адекватније помажу извршење и историјске улоге радничке класе и авангардне мисије радничке класе и у друштвеном развоју и у даљем ослобођењу човека.

Штутгартски конгрес Друге интернационале и Прва међународна конференција Савеза социјалистичке омладине, утврдили су, како се у допуни Бебелове резолуције: „Милитаризам и међународни конфликти“, коју су на Штутгартском конгресу Друге интернационале дали Владимир Илич Лењин и Роза Луксембург, каже: „да се задатак социјал-демократије не састоји само у борби против ратова или у борби за престанак ратова који су већ почели, већ и у томе да се искористи криза коју проузрокују ратови ради убрзања пада владавине буржоазије“,²¹ (. . .) „и да помажу да се омладина из редова радничке класе васпитава у духу братству народа и социјализма и прожме класном самосвешћу“.²²

Усвојени програмски принципи за платформу политичког и револуционарног рада помогли су и Социјалистичкој омладинској интернационали и националним Савезима социјалистичке омладине, да сачувају све своје кључне изворне политичке и револуционарне принципе, са којима су и ушли у своје прво самостално политичко организовање. Револуционарно опредељење, антимиитаризам, социјалистичко самоваспитање кроз револуционарну акцију, вођење економске и политичке борбе, економска и политичка равноправност, самосталност и независност политичког и револуционарног рада кроз посебне сопствене организације и стварање јединственог међународног омладинског социјалистичког покрета, били су освојени са тешком муком и великим напорима и жртвама, а не ретко и половично, али су ипак у довољној мери већ били освојени да су могла да помогну свим младим социјалистима, најпре да се одупру деструктивним утицајима реформиста и опортуниста, а затим и да се уздигну на довољан идејни ниво, уз помоћ којег ће бити у стању да остану на сопственој програмској платформи коју су сами изградили.²³

Тако је социјалистичка омладина уз помоћ левих снага и политичког покрета радничке класе успела да избегне све десне утицаје и из вођства Друге интернационале и из вођства националних и социјалдемократских партија, који су јој сметали и који су је не ретко и спречавали да класну борбу против буржоазије води преко својих сопствених независних политичких организација. Захваљујући сарадњи са истакнутим вођама левеце радничког покрета избегнуто је да се млада генерација радничке класе скрене из правог тока сопственог политичког и револуционарног развоја. Такође је избегнуто да се политички и револуционарни рад Савеза социјалистичке омладине у потпуности стави под контролу и у службу десних и централистичких снага у радничком политичком покрету и у Другој интернационали, и онда када млади нису били у стању да лако уоче све њихове обмане и подвале и да прозру њихове скривене намере. А све то није ни мало било лако, јер су реформисти и опортунисти имали своје људе и у самој Социјалистичкој омладинској интернационали и у Савезима социјалистичке омладине.

Са реформистима и опортунистима и у Другој интернационали и у социјалдемократским партијама, социјалистичка омладина се морала оштро борити и на самој својој Првој међународној конференцији Са-

веза социјалистичке омладине. Борба је и тада била веома тешка јер су се политичке самосталности и независности организација социјалистичке омладине, с обзиром на њено унутрашње опредељење за револуционарни рад, бојали сви они који су се на исти начин бојали и револуционарно борбене тактике класне борбе пролетаријата против буржоазије. И ако се њихово решење ургентно ометало, и у капиталистичком друштвеном развитку, и у самом радничком политичком покрету, врло тесно су усвојена и сва програмска начела Социјалистичке омладинске интернационале, а нарочито она о револуционарној оријентацији, самосталности и независности рада Савеза социјалистичке омладине и Социјалистичке омладинске интернационале, а не лако и антимилитаристичка борба социјалистичке омладине.

Под снажним притиском реформиста на чело Социјалистичке омладинске интернационале дошао је њихов човек Анри де Ман, легендарни вођа белгијских „Младих гарда“, који је већ био пришао спортунистима. У датим условима против његовог политички и у личност Социјалистичке омладинске интернационале се и није могло борити. Са избором Анри де Мана за председника Социјалистичке омладинске интернационале, борба деснице и центриста против социјалистичке омладине добила је и отворене конкретне облике. Већ 1907. године појачава и кампања противника независног и самосталног политичког и револуционарног рада организација социјалистичке омладине. Ова кампања се води и преко политичких организација радничке класе и преко струковних организација радника.

Пошто нису могли да спрече оснивање Социјалистичке омладинске интернационале и њену програмску револуционарну оријентацију и оријентацију на самостални и независни политички и револуционарни рад, опортунисти и реформисти су се одлучили на њихово разарање и политичко неутралисање изнутра, до њиховог унидања, чак и уз помоћ класног непријатеља и њихових закона, накав је случај био са Социјалдемократском партијом Немачке, која је за борбу против својих Савеза социјалистичке омладине прихватила и користила „Закон о забрани удруживања омладине испод 18 година“²⁴. Већ на конгресу Немачких струковних организација, који је одржан у Хамбургу, такође 1907. године, донесена је посебна резолуција у којој је истакнуто да су посебне самосталне и независне организације Социјалистичке омладине „мимо социјалистичких партија, непотребне и штетне“²⁵, јер „омладина није довољно зрела за вођење самосталне организације“²⁶.

Сличан потез чини и Немачка социјалдемократска партија. Она је на свом Нирнбешком конгресу (1908. године) донела одлуку о замишљању омладинских социјалистичких организација „Комисија за агитацију и васпитање младих радника“²⁷. Тамо где је то било могуће Савези социјалистичке омладине су стварно и распуштени. То је уствари значило да се младој генерацији радничке класе не допушта, од стране самих радника, а не само од класног непријатеља, да се бави политичким и економским питањима и проблемима у којима живи.

А како је Немачка социјалдемократска партија била најбројнија, најјача и најутицајнија партија Друге интернационале, и како је под њеним снажним утицајем био и опортунистички део вођства Друге интернационале, а и опортунисти и реформисти из националних социјалдемократских партија,²⁸ прогањање Савеза социјалистичке омладине у Немачкој од Немачке СДП значило је, као узор, не само свеопшту идејну борбу социјалне демократије против социјалистичке омладине,

већ и веома велику растућу опасност како за цео међународни омладински покрет, тако и за раднички политички покрет и за само класну борбу пролетаријата против буржоазије у целини, јер је разједињену радничку класу чак и на нивоу односа генерација увек било лоше држати у покорности. Због тога је и борба немачке социјалистичке омладине против опортуниста и реформиста у сопственој социјалдемократској партији за очување националних Савеза социјалистичке омладине, истовремено била и борба међународног омладинског социјалистичког покрета против свих снага у радничкој класи које нису прихватале постојање и Социјалистичке омладинске интернационале и независних Савеза социјалистичке омладине.²⁹

А како су десни и центристи и у самом руководству Социјалистичке омладинске интернационале имале већину, они су веома брзо успешно спречавали спровођење одлука. Прве међународне конференције Савеза социјалистичке омладине, које нису одговарале опортунистима и реформистима. Тако су, на пример, „Тезе о антимилизму“, Карла Либкнехта, и „Тезе о револуционарној оријентацији“ Владимира Илича Лењина, које су на поменутој конференцији усвојене, дуго времена остале само слова на папиру.

Под притиском опортуниста и реформиста, многи Савези социјалистичке омладине су, као и они у Немачкој, Холандији и Аустрији потпуно изгубили своју самосталност. Међутим, ипак је било и оних Савеза социјалистичке омладине, као они у Италији, Норвешкој и Швајцарској, који су и поред свих притисака ипак успели да се одрже и сачувају своју организациону и политичку самосталност, а такође и да наставе борбу и за спас Социјалистичке омладинске интернационале и за спас омладинског социјалистичког покрета у целини.³⁰

Али, како притисци од стране реформиста и опортуниста на социјалистичку омладину нису били само штетни за омладински социјалистички покрет, већ и за раднички политички покрет у целини, сви они који су стварно мислили добро радничкој класи морали су да уложе додатне напоре да се Савези социјалистичке омладине и њихова интернационала очувају. У време када је класна борба против буржоазије захтевала својим нужностима да се у њу укључи млада генерација радничке класе, свако неутралисање политичке и револуционарне активности младе генерације радничке класе, а нарочито оно путем угушивања њених самоуправних и независних политичких организација ишло је у корист класном непријатељу радничке класе, а не радничкој класи.

Када су се у радничким партијама и радничким политичким покретима и формално груписала и формирала њихова лева крила, која су на себи понела борбу за усвајање револуционарно борбене тактике класне борбе пролетаријата против буржоазије и стварање међународног и националних револуционарних партија и револуционарних покрета радничке класе, Савези социјалистичке омладине и њихова интернационала, с обзиром да су већ раније били прихватили револуционарну акцију као своје програмско опредељење, све значајније су, нарочито уз помоћ Лењина³¹, учествовали и у њиховим економским и њиховим политичким акцијама обогађујући их не само својом младошћу, својим револуционарним ентузијазмом, већ и новом свежом револуционарном енергијом, и одважношћу, самопоуздањем и најодлучнијом вером и у исправност борбе коју воде и у исправност ствари за коју се боре. И то је управо и било оно најважније што је социјалистичка омладина

унела у класну борбу пролетаријата против буржоазије и чиме је за раднички политички покрет и била изузетно значајна.

И десница и центрумаши и из Друге интернационале и из националних радничких партија, већ од самог оснивања савеза радничке и социјалистичке омладине, а нарочито од оснивања Социјалистичке омладинске интернационале, углавном су били схватили да им веома много смета не само активност социјалистичке омладине, већ и само њихово постојање, њихово присуство у радничком покрету, а нарочито њихово упорно настојање да по сваку цену сачувају своју организациону самосталност и независност одлучивања, јер је и то значило да неће бити у стању не само да неутралишу утицаје левице на њихов рад, већ ни да сами врше сличне утицаје. Настојање да се неутралишу и Социјалистичка омладинска интернационала и Савези социјалистичке омладине било је још упорније када су увидели да је сарадња левице и Савеза социјалистичке омладине обострана жеља и природна потреба и једних и других.³²

Већ на конгресу струковних организација Немачке, који је одржан у Хамбургу 1907. године,³³ донета је антиомладинска резолуција у којој је истакнуто да су посебне и самосталне организације социјалистичке омладине, мимо социјалистичких партија непотребне и штетне, јер је омладина незрела да води самосталне организације. Ову резолуцију је у истом смислу још више продубио Нирнбершки конгрес Немачке социјалдемократске партије (1908.). На њему је посебном резолуцијом утврђено да се Савези социјалистичке омладине замене комисијама за агитацију и васпитање младих радника.³⁴ Иако је оваква одлука уствари значила одузимање права радничкој омладини да се бори сопственим и економским и политичким средствима за решавање свих проблема и питања који су јој радне услове и живот у целини отежавали, овакву акцију Немачке социјалдемократске партије поздравили су и сви реформисти и опортунисти и у Другој интернационали и у националним социјалдемократским партијама.

Притиснута тешкоћама још од самог постојања, које су јој наметали реформисти и опортунисти из свих врста социјалдемократских организација и политичких и струковних, и социјалистичка омладина у целини и Социјалистичка омладинска интернационала уствари нису ни могле да остваре значајнију политичку и револуционарну активност. То су још мање могли посебни национални Савези социјалистичке омладине. Тако је одмах по оснивању Социјалистичке омладинске интернационале, уместо напретка дошло до стагнације политичке револуционарне активности Савеза социјалистичке омладине, а такође и саме Социјалистичке омладинске интернационале, и до застоја у развоју омладинског социјалистичког покрета, а многи национални Савези социјалистичке омладине су били и распуштени.³⁵

Ситуацију у социјалистичком омладинском покрету није битније изменила ни Друга конференција Социјалистичке омладинске интернационале која је одржана у септембру 1910. године у Копенхагену. На њој је за секретара Социјалистичке омладинске интернационале био поново изабран опортуниста, овога пута аустријанац Роберт Донеберг³⁶. И на овој конференцији је била већина делегата из десне и центрисичке франције. И ако је велики број делегата одлучно био против присаједињења Социјалистичке омладинске интернационале Другој интернационали, таква одлука је ипак изгласана. Реформисти и опортунисти су поново победили и Социјалистичка омладинска интернациона-

ла је изгубила и оно мало самосталности и независности које је имала³⁷. Тако су одлуке и закључци Прве међународне конференције Савеза социјалистичке омладине, на којој је основана и сама Социјалистичка омладинска интернационала, имали да чекају боље дане да би били жива окосница револуционарних и политичких организација социјалистичке омладине, њихових акција, али и акција и класне борбе у целини. А то је значило да, је у Социјалистичкој омладинској интернационали поново победила реформистичка и опортунистичка струја и да социјалистичка омладина и на даље неће моћи како треба да развија свој политички и револуционарни рад, а још мање да то ради кроз сопствене самосталне и независне политичке организације.

Али и поред свих притисака и Социјалистичка омладинска интернационала и самостални независни Савези социјалистичке омладине ипак нису престајали да постоје³⁸. Било је оних који су морали да обуставе свој политички рад, али и оних који су и овај притисак издржали и наставили да активно учествују у класној борби против буржоазије.

Већ 1912. године на новој конференцији Социјалистичке омладинске интернационале у Базелу, дошло је до корених измена у опортунистичкој политици Социјалистичке омладинске интернационале. Поново је разматрано питање односа Социјалистичке омладинске интернационале и Друге интернационале. Овога пута победиле су леве снаге омладинског социјалистичког покрета. Победио је став представника италијанске социјалистичке омладине, којим је одлучно захтевана самосталност Социјалистичке омладинске интернационале и националних омладинских социјалистичких организација и међународног омладинског социјалистичког покрета у целини. Труд и напори Карла Либкнехта, Владимира Илича Лењина и Розе Луксембург, ипак су уродили плодом. У међународном омладинском социјалистичком покрету ипак је победила њихова концепција која је обезбеђивала да се отвори нови простор у класној борби пролетаријата против буржоазије за природно активно учешће и младе генерације радничке класе у њој, и то онако како је то тражила сама класна борба, и онако како је то, у датим условима и друштвеног развитка и класне борбе, тражила и сама социјалистичка омладина, онако како је то једино и било исправно и најкорисније³⁹.

С обзиром на своју револуционарност и сопствени здрав дух Социјалистичка омладинска интернационала и Савези социјалистичке омладине у многим националним радничким покретима су својим револуционарним идејама и програмима доприносили да се социјалистичка омладина у одговарајућим условима адекватније искаче и као здрава и револуционарна унутрашња снага своје класе. У атмосфери политичке учмалости, парламентарног уљуљкивања и лажног самозадовољства какве су у то време у највећем броју европских социјалдемократских партија стварали њихови реформисти и опортунисти, револуционарни и инвентивни дух социјалистичке омладине и Савеза социјалистичке омладине, а нарочито њихове практичне акције, значили су за све напредне друштвене снаге, а поготову за радничку класу и њену левицу значајно револуционарно освежење, које је отварало нове наде и веру да ипак није све изгубљено и да тек долазе они људи који ће бити у стању да и у капиталистичком начину живота отуђеном човеку стварно помогну.

Својом револуционарном свежином и својом одлучношћу да у класној борби пролетаријата против буржоазије, када је већ једном у њу ушла, у њој трајно остане, социјалистичка омладина и њене организације наилазиле су на симпатије, па и одушевљења код свих оних снага у радничком политичком покрету које су овакве вредности младог поколења радничке класе биле свесне. У неким националним радничким покретима као што су то били покрети Италије, Аустрије, Холандије и Шведске, и другим, они су постајали у веома значајан фактор нарочито за сопствено прилагођавање и прилагођавање радничке класе у целини новим условима класне борбе које је стварала империјалистичка експанзија капитализма⁴⁰.

У условима какви су и у друштвеном животу и у класној борби створени, нарочито променама које је извршила буржоазија у процесу поделе светског тржишта и сировинске базе, путем рата, социјалистичкој омладини стварно није било ни мало лако да остане у најздравијим снагама радничке класе, да очува своју самосталност и да помане даље револуционисање својих националних социјалдемократских партија и покрета радничке класе, јер уз подршку левице увек су долазили бојкот и отворено непријатељство деснице и центра, и то баш у оним питањима која су представљала суштину њихових акционих програма, као што су били антимиитаризам, борба против рата, револуционарност, а пре свих тежња за самосталним и независним политичким и револуционарним радом, због којих су и Социјалистичка омладинска интернационала и Савези социјалистичке омладине и западали у унутрашње кризе, и у тој мери тежак и незавидан положај, да су решења за многе своје животне значајне проблеме и проблеме из опште класне борбе, са којима су били захваћени, морали сами без ичије помоћи да траже и налазе у сопственом искуству, и у сопственој животној и револуционарној пракси. А наоко им је било углавном скромно и недовољно животно искуство, а животна и револуционарна пракса скоро никаква, они су без обзира на снагу воље и чистоћу намере једино и могли за проблеме који су их мучили да нађу таква решења која не превазилазе ни сопствено животно ни сопствено револуционарно искуство, што најчешће није било довољно да задовољи ни њихове, а камоли још и потребе радничког покрета као целине. Ослањајући се на сопствену животну филозофију и на сопствени поглед на свет, они су били у стању да осете и предосете ново, али нису били у стању да из старог дођу у ново, што је најчешће и разарало рационалну вредност њихових, на новим виђењима заснованих, акција. Пробијајући животне констелације старије генерације и радничка и социјалистичка омладина су до решења нових проблема долазили више према сопственим жељама и визијама, а мање према реалним проценама за које најчешће и нису били у довољној мери способни.⁴¹

Не ретко Савези социјалистичке омладине нису били у ситуацији и није им било ни мало лако, не само да активно учествују у класној борби против буржоазије, већ ни да као посебне и независне политичке организације младих социјалиста и опстану, и то не само због негативног односа према њима од стране деснице и центриста, већ и због врло честог неповерења многих појединаца и из саме левице радничке класе и у њихову спремност и у њихову снагу. И то не само због тога што и левица радничке класе увек није била чиста и идејно и класно у довољној мери зрела, већ и зато што ни у њеним радовима није увек било јасно схваћено, поред осталог, и омладинско

питање, јер ни она није била имуна на грешке и лутања, нарочито у кризним фазама класне борбе, када се и сама, због недовољног искуства и недовољне идејне и организационе зрелости и револуционарне спремности није најбоље сналазила.

Тражећи да се увек, без обзира на жртве, остане доследно у спровођењу усвојених револуционарних програма, и да се бескомпромисно и одлучно спроводе започете акције, и млади социјалисти су често претеривали и грешили. Остати са социјалистичком омладином увек је значило остати искрен, чист, једноставан и одан, одлучан и упоран и изнад свега доследан и веран, како већ усвојеним принципима и програмима, тако и оним животним и историјским интересима радничке класе, чије испуњење обезбеђује остварење и историјске улоге радничке класе и авангардне мисије револуционарног радничког покрета. А све то се, веома тешко, у све оштријим условима класне борбе, могло стећи и очувати, а још теже активно у стваралачком животу и остваривати. И ако је то, реално гледано, било, када је класни облик живота људи у питању, и када је човек у питању, крајње идеално схватање могућности човека, у овом случају могућности радничке класе и њеног револуционарног покрета, млади су то од бораца радничке класе ипак очекивали, мада и сами нису најчешће могли такви да буду, јер и сама класна борба и сами услови рада и сами услови живота радничке омладине нису увек били чисти, а поготову не њихова идејна опредељења и њихови погледи на свет и животна филозофија. У том смислу и њихово корачање у класној борби пролетаријата против буржоазије није ни могло да буде без грешана и ослобођено лутања. Ни они, као ни раднички револуционарни покрет нису могли увек да побеђују нити увек да буду задовољни постигнутим револуционарним резултатима, ни у класној борби ни у човековом општедруштвеном прогресу. Као и свака претходна друштвена авангарда, као и свако претходно ослобођење човека, и ослобођење човека које је вршила радничка класа, морало је да буде само људска активност, а то је значило да се и у класној борби пролетаријата морало понекад грешити и да је и револуционарна акција радничке класе, и поред свих врлина, морала увек да садржи у себи и многе грешке и многе недостатке, без обзира на то што се у класној борби пролетаријата против буржоазије, више од свих претходних борби за човека, водила брига о човеку².

Тражења, погрешке, промашаји, лутања, па и погрешне акције и револуционарни обрачуни, увек су били саставни делови класне борбе и пролетаријата у целини и посебних покрета у оквиру револуционарног покрета радничке класе у којој се и поред свих ових слабости, некад спорије, некад брже, ипак побеђивало. Човек се и поред свих промашаја постепено увек све више ослобађао, и иако полако, ипак ишао у даљи заједнички напредак. А то што су и млади социјалисти нерадо и тешко прихватили грешке, и оне које су сматрали одговорним за те грешке, то је био не минус за њих, већ плус. То је такође био корак даље у револуционарним победама и за младе раднике и за њихов револуционарни покрет и за класну борбу пролетаријата у целини, и у крајњој линији, и за самога човека, јер се тиме обезбеђивала и критика постојећег стања и постојећих револуционарних и политичких акција и вршио притисак да се мање лута и мање греши, да се јасније и брже долази до револуционарних победа и да се сигурније и чвршће приближава коначном циљу, коначном обрачуна са класним непријатељем.

Али и поред нереалности у приступу класној борби, поред идеализма и младалачког романтизма, а често и поред авангардизма и анархизма, који нису били ретка појава ни у организацијама социјалистичке омладине, Савези радничке и социјалистичке омладине су још од првог дана свога постојања показивали да је уназивање пуног поверења младом поколењу радничке класе, и у животу радничке класе и у класној борби против буржоазије, био изванредно мудар и крајње рационалан корак. Пружањем омладини шансе да се у класној борби бори и својим сопственим самосталним и независним политичким организацијама обезбеђивало се да класна борба буде истовремено и најбоља школа за младу генерацију радничке класе и за младе револуционаре, њихов класнопролетерски универзитет, који их је најбоље припремао и оспособљавао и за живот и за класну борбу какви су им капитализам и буржоаска власт својим притисцима и терором наметали.

И Савези социјалистичке омладине и социјалистичка омладина у целини врло брзо су делом и акцијама показали да се у савременом капиталистичком друштвеном покрету и у савременој класној борби против буржоазије без њих до значајног успеха у ослобађању човека не може ни доћи, и да су баш они једина права друштвена снага и у сопственој класи и у датој друштвеној заједници у целини, која је стварно у стању да испуни празнину у класној борби коју је створила империјалистичка експанзија капитализма.

Захваљујући непоколебљивој решености да у борби против милитаризма и рата, у борби за усвајање револуционарне борбене оријентације, и у борби за очување независности и самосталности својих организација, до краја истрају, Социјалистичка омладинска интернационала и Савези социјалистичке омладине су, и поред многих сопствених лутања, грешака и искушења, углавном успевали да избегну не само озбиљнија идејна и програмска скретања, већ и ону политичку и револуционарну стерилност у коју су повремено западали и Друга интернационала и њене националне социјалдемократске партије.

Везујући се уз леве снаге радничког политичког и револуционарног покрета и на међународном и на националним плановима, и за њихову борбу која се водила за стварање новог модерног револуционарног радничког покрета, Савези социјалистичке омладине дали су и у оквиру сопственог радничког покрета и на међународном плану веома значајан допринос, нарочито у револуционисању и политичких и струковних организација радничке класе, али такође и у револуционисању и самог међународног радничког покрета.

НАПОМЕНЕ

¹ Владимир Илич Лењин, Дела, Београд 1979, књ. 8, стр. 36—39; 207—211; 422—427 и књ. 9, стр. 117—124.

² Владимир Илич Лењин, Дела, Београд 1979, књ. 8, стр. 130—137; 149—155 и 422—427.

³ Владимир Илич Лењин, Дела, треће издање на руском, књ. 17, стр. 317—322 („Несугласице у европском радничком покрету“).

⁴ „Прва — Друга — Трећа интернационала“, Београд 1952, стр. 43—45 у делу књиге: Друга интернационала.

⁵ Амстердамски конгрес Друге интернационале (14—20. август 1907) био је почетак продора револуционарно борбене тактике класне борбе пролетаријата у међународни раднички покрет и у Другу интернационалу. Успех Гедове Резолуције био је заснован и на поразу белгиј-

ских опортуниста. (Исто као напомена бр. 4, само страна 46—50).

⁶ Друга интернационала је почела Париским међународним социјалистичким конгресом (14. јули 1889. године, на дан стоте годишњице заузећа Бастиље). Већина говорника је наглашавала да се нова Интернационала створа „као ослонац за непоштедну класну борбу рада и трудбеника“ („Прва — Друга — Трећа интернационала“, Београд 1952, део: Друга интернационала, стр. 13—18). Конгрес је ставио у дужност радницима свих земаља да се боре „свим средствима којима располажу“ против капиталистичког поретка. (Исти извор као и за претходни цитат). О овоме видети више код В. И. Лењин, Дела, четврто руско издање, књ. 21, стр. 183—237.

⁷ У империјалистичкој експанзији капитализма и сама експлоатација радника била је суштински већа. Тиме је и друштвена потреба за остваривање историјске мисије радничке класе постала још неопходнија. Класну борбу пролетаријата у оквиру буржоаске демократије морао је да замени оштрији и бескомпромиснији обрачун. Све озбиљније се схватало да то мора да буде фундаментална револуција. (Више о томе видети код В. И. Лењина, Дела, четврто руско издање, књ. 21, стр. 183, 237, („Слом Друге интернационале“).

⁸ Штутгартски конгрес Друге интернационале је, по Лењину, значајан у томе што је довео до коначног учвршћивања Друге интернационале и што је конгрес као конгрес претворио у радни састанак, што до тада никада није био случај, а такође и по томе што се изјаснио за револуционарну социјалну демократију. (В. И. Лењин, Дела, четврто руско издање, књ. 13, стр. 66—75).

⁹ Сечено искуство савеза радничке и социјалистичке омладине и у борби против милитаризма и у борби за политичка и економска права и сопствена и радничке класе у целини и то кроз сопствене самосталне политичке организације, као и одговарајућа помоћ истакнутих вођа левице и из националних социјалдемократских партија и из вођства Друге интернационале, омогућили су да се са успехом припреми не само Прва међународна конференција Савеза социјалистичке омладине, већ и да се створе услови и политичка платформа за остварење и Омладинске социјалистичке интернационале. **Тезе о социјалистичком васпитању младих радника, о борби младих пролетера за економска и политичка права и сопствена и радничке класе у целини, о анти-милитаристичкој борби, о политичком и револуционарном раду, које су створене на овој конференцији, а нарочито одлука о самосталном и независном политичком и револуционарном раду Савеза социјалистичке омладине, која је, како је речено, била кључни принципијелни предуслов за стварно учешће младих радника у класној борби пролетаријата, имали су историјски значај за будући револуционарни рад радничке и социјалистичке омладине.** И ако ови аксијоми нису донети као формални Програм покрета, они су то ипак били. (О овоме видети више у књизи В. Минценберга: „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Берлин 1919, стр. 42—49).

¹⁰ Владимир Илич Лењин, Дела, треће руско издање, књ. 12, стр. 442—445. (Из Резолуције Штутгартског конгреса“).

¹¹ На Штутгартском конгресу Друге интернационале употпуњено је старо признање које је Савезима социјалистичке омладине било дато раније за њихову успешну антимилитаристичку борбу, а нарочито на Париском конгресу Друге интернационале (23—27. септ. 1900). Више о овоме видети у књизи „Прва — Друга — Трећа интернационала“, Београд 1952, део: Друга интернационала, стр. 50—59.

¹² У време одржавања Штутгартског конгреса Друге интернационале били су се стекли и објективни и субјективни услови и за озбиљнију афирмацију револуционарне борбене тактике класне борбе против буржоазије, и за издвајање левих снага радничке класе у посебне политичке групаације у оквиру постојећих радничких политичких партија, па и у посебна лева крила а понегде и у посебно лево оријентисану политичку организацију радника. Ти исти услови су обезбеђивали и дубље усвајање револуционарно борбене тактике класне борбе и у омладинском социјалистичком покрету, а самим тим и јачање омладинског социјалистичког покрета.

¹³ В. Минценберг: „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Берлин 1919, стр. 26—42.

- ¹⁴ Интензивнију антимилитаристичку борбу радничке класе морала је да прати и све интензивнија антимилитаристичка пропаганда у радничкој социјалистичкој омладини, а такође и све већа њихова и практична антимилитаристичка активност. (В. И. Лењин, Дела, четврто издање на руском, књ. 16, стр. 168—178, чланак „Ратоборни милитаризам и антимилитаристичка тактика социјалне демократије“).
- ¹⁵ Ови трибуни међународног радничког покрета спадали су у мали број оних бораца радничке класе, чак и са левеце радничког политичког покрета, који су разумели и своје време и класну борбу пролетаријата свога временска и положаја и улогу младе генерације радничке класе и у савременој класној борби против буржоазије и у човековом општественом даљем развоју. Прихватањем најреволуционарнијих идеја свога времена они су били у стању да увиде како у човековом друштвеном напретку главни ослонац мора да буде и млада генерација радничке класе и све остале напредне младе снаге, које класну борбу пролетаријата против буржоазије прихватају и које су стварно биле спремне да радничкој класи у тој борби максимално могуће помогну.
- ¹⁶ Успех Савеза социјалистичке омладине на Првој међународној конференцији у Штутгарту (1907) није означавао само нови квалитет учешћа младе генерације радничке класе у политичком покрету радника и у класној борби против буржоазије, већ и почетак беспопустиве борбе младих социјалиста са реформистима и опортунистима и у вођству Друге интернационале и у националним социјалдемократским партијама, а такође и наставак старе борбе за очување што потпуније самосталности и независности Савеза радничке и социјалистичке омладине. („Црвена застава“, бр. 3, Загреб 1920 стр. 41—42; Вилијам Минценберг, „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Берлин 1919, стр. 26—42).
- ¹⁷ „Црвена застава“, бр. 3, Загреб 1920, стр. 41—42; и Вилијам Минценберг, „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Берлин 1919, стр. 45—47, на руском.
- ¹⁸ Овом конференцијом означен је историјски тренутак почетка званичног постојања међународног омладинског социјалистичког покрета и историјски тренутак почетка новог односа генерација у радничкој класи на нивоу односа не само националних политичких радничких партија са националним Савезима социјалистичке омладине, већ и на нивоу односа Друге интернационале са Социјалистичком омладинском интернационалом. То је био тренутак установљења међугенерациске сарадње са тенденцијом што потпунијег међусобног разумевања и са жељом да се без повређивања друге стране на задовољство и једних и других реше сви настали међусобни проблеми. Споразумевање и заједничка акција од установљења Социјалистичке омладинске интернационале постали су не само насупрот потреба већ и перманентна жеља, без обзира што се до тога није увек лако и безболно долазило.
- ¹⁹ Исто као напомена 13.
- ²⁰ На овој међународној конференцији Савеза социјалистичке омладине у Штутгарту (1907.) створен је и усвојен по први пут нов и јасан политички и револуционарни курс и новостворене Социјалистичке омладинске интернационале и Савеза социјалистичке омладине.
- ²¹ „Прва-Друга-Трећа интернационала“, Београд 1952, део II, стр. 196—198; Владимир Илич Лењин, „О омладини“, Москва 1969, стр. 370—377. (на руском)
- ²² „Прва-Друга-Трећа интернационала“, Београд 1952, део II, стр. 197.
- ²³ Помажући Савезима социјалистичке омладине да се равноправно укључе у класну борбу пролетаријата против буржоазије Владимир Илич Лењин је и проблеме око омладинског питања у радничком политичком покрету сагледавао у свој њиховој и дубини и ширини. То му је помогло да увиди и да на то и свима другима укаже, да је управо млада генерација радничке класе гарант трајног успеха радника и у класној борби против буржоазије и да јој због тога треба свесрдно помоћи не само да се у класну борбу пролетаријата потпуно укључи, већ и да се на свој сопствени начин у њу укључи. И да ту своју улогу мора да одигра револуционарно како би њена акција била истовремено и револуционарна акција и самоваспитање и припрема за будућу успешнију револуционарну акцију. (Владимир Илич Лењин, „О омладини“, Москва 1969, стр. 251, на руском).

- ²⁴ У питању је Закон о забрани удруживања омладине и младих до 18 година, који је и уз помоћ социјалдемократских посланика изгласан 1908. године у Немачком Бундестагу (парламенту). Овим Законом омладини млађој од 18 година било је забрањено свако удруживање. Тиме су Савези социјалистичке омладине Немачке стављени ван Закона. А то је отворило простор и за безбројне нападе и на Савезе социјалистичке омладине и на Социјалистичку омладинску интернационалу. Показало се да су се социјалдемократи и буржоазија нашли на истој страни у борби против револуционарне радничке омладине, као и у борби против свих других револуционарних снага радничке класе.
- ²⁵ „Црвена заставица“, бр. 3, Загреб 1920, стр. 41-42.
- ²⁶ Исто као напомена 25.
- ²⁷ Виљем Минценберг, „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Берлин 1919, стр. 36-47 на руском; „Црвена заставица“, бр. 3, Загреб 1920, стр. 41-42.
- ²⁸ Шта су за социјалдемократске партије европских земаља значиле одлуке и понашање Немачке социјалдемократске партије најбоље нам показују речи Димитрија Тудовића које је изрекао у свом говору на конгресу Друге интернационале у Копенхагену 1910. године: „За нас је од особитог значаја углед Немачке социјалдемократије. Социјализам је у нас, такорећи идејна колонизација и сваки и најмањи повод који би истицао из непринципијелног држања братских партија на страни, ставља се у грех 'немачким' социјалистима, да би се посредно отежао рад нама“. („Радничке новине“, бр. 104, Београд 1910).
- ²⁹ Исто као напомена 13.
- ³⁰ Исто као напомена 13, само страна 46-71.
- ³¹ Лењин је увек дубоко веровао у пролетерску омладину и у напредну омладину уопште и имао је у њих безгранично поверење. Зато им је увек безгранично и помагао у свим њиховим а нарочито револуционарним настојањима, чак и онда када су грешили. Кад год су биле у питању грешке младих он је за те грешке кривио одрасле. Помагао им је да своје грешке схвате и да их исправе и у томе је најчешће успевао. (Владимир Илич Лењин, „О омладини“, Москва 1969, стр. 147 и 251, на руском).
- ³² В. Ј. Лењин, „О омладини“, Москва 1969, стр. 483-502, на руском.
- ³³ Виљем Минценберг, „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Харков 1923, стр. 44-87, на руском; „Црвена заставица“, бр. 3, Загреб 1920, стр. 41-42.
- ³⁴ Када је у Немачкој уз подршку социјалдемократских посланика 1908. године донет Закон о удруживању, којим је омладини млађој од 18 година било забрањено свако удруживање и када је и Нирибуршки конгрес Немачке социјалдемократске партије (1908), поступио по том Закону и Савезе социјалистичке омладине заменио Комисија за агитацију и васпитавање младих радника, било је јасно да је то уствари била удружена акција Немачке социјалдемократске партије и немачке буржоазије, уствари издаја социјалистичке радничке омладине од стране Немачке социјалдемократске партије. У тим комисијама млади су чинили само једну грећину, остале две грећине били су чланови Партије и синдиката. (Лепедејев, „Историја КИМ-а“, Москва 1932, стр. 68). на руском.
- Од 1913. до 1914. немачком социјалистичком омладином руководило је 873 комисије, од којих су 104 биле без представника омладине, а само 3 комисије биле су чисто омладинске. (Виљем Минценберг, „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Харков 1923, стр. 44-87 и стр. 51-54, на руском).
- ³⁵ Баш у то време када су у Немачкој социјалдемократској партији укинути Савези социјалистичке омладине и замењени Комисијом за агитацију и васпитавање младих радника у председништву ове партије били су такви људи као што су: Бебел, Сингер, Фишер, Панекук и Карл Кауцки, који су значили елиту не само Немачке социјалдемократске партије већ и Друге интернационале.
- ³⁶ Виљем Минценберг, „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Харков 1923, стр. 44-58 на руском и „Црвена заставица“, бр. 3, Загреб 1920, стр. 41-42.
- ³⁷ Друга конференција Социјалистичке омладинске интернационале одржана је у септембру месецу 1910. године у Копенхагену. За секретара

је изабран Роберт Донеберг, реформиста из Аустријске социјалдемократске партије. Изгласана је и одлука о присаједињењу Социјалистичке омладинске интернационале Другој интернационали. И у укупном билансу ове конференције победиле су опортунистичке и реформистичке концепције које су водиле ликвидацији и Социјалистичке омладинске интернационале и Савеза социјалистичке омладине. Социјалистичку омладинску интернационалу спасло је само то што је такође било одлучено да ће одлука о присаједињењу Социјалистичке омладинске интернационале Другој интернационали бити извршна тек када се за то изјасни већина Савеза социјалистичке омладине из националних радничких покрета“ (Виљем Минценберг, „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Харков 1923, стр. 44-87, на руском).

³⁸ Ни револуционарна социјалистичка омладина није се лако предавала. Незадовољна одлуком о присаједињењу Социјалистичке омладинске интернационале Другој интернационали она је наставила не само своју револуционарну активност у оквиру класне борбе пролетаријата у целини, већ и борбу против ликвидаторске политике реформиста из вођства Друге интернационале према Социјалистичкој омладинској интернационали и Савезима социјалистичке омладине. („Првена застава“, бр. 3, Загреб 1920, стр. 41-42).

³⁹ Виљем Минценберг „Социјалистичке омладинске организације пре и за време рата“, Берлин 1919, стр. 29, на руском.

⁴⁰ И ако су многи Савези социјалистичке омладине и сами били више у идејним оквирима центриста, него левице, њихова чисто антимилитаристичка оријентација и њихово начело револуционарно опредељење обезбеђивали су им да уз помоћ старијих другова, истакнутих вођа левице, као што су били Лењин, Роза Луксембург, Клара Цеткин, Карл Либкнехт, и други, постепено увиде своје грешке и да пруже у највећем броју пуну подршку и у стварању новог револуционарног радничког покрета.

⁴¹ Отокар Кершовани, „Нове генерације и њихови покрети“, Алманах једне групе — Генерација пред стварањем, Београд 1925, стр. 111-137.

⁴² Карл Маркс, „Економско-философски рукописи“, у књизи: Карл Маркс — Фридрих Енгелс, Рани радови, Загреб 1961, стр. 244 и 281-282.